

Ca să ne facem înțeleși

Revista Ideei, 1900, noiembrie Nr. I (1)

Panait Mușoiu

noiembrie 1900

După atâtea silințe făcute, să se deștepte, lumea ce lânzește, la viață, să se împrăștie în lume un ideal mai omenesc de trai, să se normalizeze purtările, nu-i oare de prisos să vii și să mai stăruie tot într-aceeași cale. Blocul acesta enorm, înverșunat să pătimească mereu și să îndure toate și parcă să nu simtă și parcă să nu știe nimic, să-l mai trezească cineva vreodată și să-l mai miște, să-și pună capăt suferințelor lui, să simtă dezmiertarea și harul și farmecul unor zile senine și să se bucure și el? Veșnic va fi să dăinuie în starea ce se află, și veșnic se vor frânge acele energii răzlete, ce se vor pune la mijloc, să facă să se îndrepte toate, precum s-ar conveni să fie. Luând-o pe deasupra, cam pare. Dar existența trebuie trăită oricum și noi nu măsurăm numai de cât rezultatele practice și nu pretindem ca totul să se schimbe de astăzi până mâine, bătând din palme, deodată, ca prin farmec, cu toată urieșenia mizeriei ce bântuie. Nu vom putea să spunem că stăruințele noastre sunt chiar cu totul fără nicio urmă, cum că ideile propagate de noi nu o să-și facă drum, n-au să se asimileze, în felul lor, în mintea cui vor întâlni-o deschisă, că nu se vor preface, la rândul lor, în simțiri, în forțe, că nu se vor traduce în fapte. Dar, dacă-i vorba, nu e numai de-acolo întreg îndemnul nostru. Ochii ni-i văd, simțirea ni-i atinsă, priveliștea, cum e, ne sugerează idei, finețea firii noastre aspiră armonie, și noi ne agităm potrivit.

Alții vor face tulburare mai mare, vor crește tumultul social, fără să se preocupe întotdeauna de bunăstarea semenilor. Alții se vor strecura pe tăcute, și se vor prinde de-o rădăcină, de care să se țină. Face fiecare ce poate. Noi nu vom stingheri pe nimeni. Nu e menirea noastră să ne amestecăm în lupte de acestea. Vom trage numai folosul din starea noastră, zicând așa, de privitori. Vom scoate înțelepțirile convenite din cele ce vedem, le vom azvârli în lume, în cele patru vânturi, culeagă-le cine va vrea, servească-se oricum. Și de nu astăzi toate, vor fi culese și mâine, pentru că nu se va mântui doar toată viața astăzi, pentru că pururi viața are nevoie să fie ajutată. Potrivit situației noastre și celei a căror soartă ne interesează mai mult, vom urmări mai puțin, acum, descoperirea de adevăruri nouă, cât să vulgarizăm ce se știe. Neapărat, nu ne vom pune stavile: va avea toată libertatea ca să colinde. Dar știm că stăpânim principii, ce-ar fi să facă fericirea obștei întregi, de-ar fi să fie aplicate. Mai puțină alergătură după adevăruri necunoscute încă și mai puțină dezbateră a celor cunoscute și viață mai adâncă. Viața e ce ne interesează în primul rând pe noi. Toți merită să trăiască și să trăiască bine, și viața să nu mai fie o loterie mincinoasă și cu câștiguri puține, sau o încăierare cruntă, care să lase răniți pe câmp. Și cu ce știm, putem să ne conducem destul de bine, după cum ne și putem îndestula admirabil, cu bogățiile, cu roadele ce sunt, cu mușchii ce-i avem, puși în lucrare. Pot să o mărturisească atâtea.

Dar ce va zice guvernul de acțiunea noastră. Unul cuminte, dacă din întâmplare e vreun guvern cuminte, că n-are cetățeni mai de seamă, care să urmărească, paralel, fericirea obștească. Cu prilejul distribuirii recompenselor acordate, celor ce au expus la Paris, Loubet, președintele republicii franceze, rosti un însemnat discurs, în chintesență, cam cum reducem. El își exprimă speranța, că expoziția va da naștere unui spirit de solidaritate populației neguțătoare și un nod avânt comerțului, că va impune regularea conflictelor internaționale pe cale prietenească, că va consolida pacea, ceea ce va îngădui să se privească mai de aproape țelul către care tind inimele generoase, pentru reducerea mizeriei și realizarea principiului de înfrățire... O așteptare foarte frumoasă, și-un plan de îndeplinit admirabil. Ca s-o luăm așa, ce înțelegere mai deplină cu cei ce-și îndreaptă privirile chiar de pe-acuma, pentru reducerea mizeriei și pentru celelalte. E împărțire de muncă. Guvernul își urmează o cale și inimele generoase, calea ce li-i obișnuită, ca să ajungă tot la aceeași țintă, s-ajungă mai curând. De unde să urmeze conflicte, când e un guvern serios și care nu se joacă de-a vorbe de paradă. Dar ce vor zice celelalte guverne, cele fără busolă. Cine să știe? Legile lor nu ne rostesc nimica, pentru că acțiunea noastră iese din prevederile lor, și subalternii, care ni-au fost trimiși, din când în când, ca să ne șicaneze, nu ne-au putut da nici o lămurire. Inimi generoase, idei, reducerea mizeriei, înfrățire ceva, atâtea știm că nu pricep nimica. Oricum, asta nu ne va face, cu niciun chip, să înjumătățim noi glasul, să spunem adevărul în șoaptă. Și tocmai pentru că pot să fie guverne retrograde, detestabile, rele, ne proclamăm organul celor mai înalte aspirații, celor mai înaintate concepții.

Mai este însă și lumea cealaltă. Purtarea noastră va fi mai naturală, mai simplă, mai normală. Din convenționalismul ce minte, ce rătăcește pe mulți, noi vom reduce o parte mare, îl vom reduce de tot,

de ne va sta în putere. Vom vedea pe cineva, că tinde spre emancipare, că o rupe cu rutina. Cuvinte de încurajare. Așa vom face și noi, așa și facem și vom căuta întotdeauna. De norme, de rețete, de reguli prescrise, pururi ne vom feri... Ca să admir imensitatea, să laud măiestria firii, dacă-i o trebuință cumva a spiritului meu, o voi face în cânturile mele, în șoapte fermecate ce le voi spune cui mi-a fi drag. Nu mă voi pune ca să repet povești năzdrăvane, să celebrez un cult, far de calificare, în fața unor deșănțate, unor imagini moarte. A tot putut să fie cultul strămoșilor noștri... Să-mi liniștesc pornirile duioase, și setea mea, și setea mea cea mare, de-a conlucra să curgă izvoarele vieții, nu mă voi duce legat la ochi, ca să-mi aleg pereche, s-o cumpăr de la alții. Eu sunt aici, o liberă mă vede, o liberă mă nimerește. Voi nimeri-o eu, când se va face vestită. Și toată punerea la cale vom face-o între noi... Simți-voiu trebuința ca să mă plimb într-o livadă, să gust ceva din roadele ce le văd atârinate. Aici, ce să zic, voi cam intra în tratări, sau, dacă gustul acesta îl vor avea mai mulți și cam s-or face greutate, ne-om satisface, cred, de la sine, fie că am forța intrările puțin. S-a repetat de mult: forța constituie un drept... Cât despre indicări, date în grija tuturor să fie respectate, de regulile așezării de stat, n-am nicio trebuință în relațiile mele cu alții și mai curând le ocolesc... Lumea cealaltă, când nu se poartă la fel, să vadă și să tacă sau su rămână uimită. Zâmbetele mele n-au de ce să fie posomorâte pentru dânsul, nici fredonările mele să fie cântece de jale. Eu nu mă scol dimineața ca să-i fac întristare ei, și nu-mi fac planurile mele să-i fac cumva necinste și să-i aduc turmentări. Cât, pe cât pot, să-mi satisfac simțirea și chibzuința mea, și nu batjocoresc nimica: nici sfinte, nici nesfinte.

Biblioteca Anarhistă

Panait Muşoiu
Ca să ne facem înţeleşi
Revista Ideei, 1900, noiembrie Nr. I (1)
noiembrie 1900

anarhiva.com

ro.theanarchistlibrary.org